

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Celem projektu jest zbadanie wpływu zmian płacy minimalnej, jakie miały miejsce w Polsce w ostatnich kilkunastu latach na zmiany zatrudnienia, płac i cen na regionalnych rynkach pracy.

Coroczne zmiany wysokości płacy minimalnej w Polsce wzbudzają szeroką dyskusję zarówno w środowisku pracowników i pracodawców, jak też naukowców. Z jednej strony celem płacy minimalnej jest zapewnienie godziwego wynagrodzenia za pracę i zmniejszenie ubóstwa, z drugiej strony podwyższanie płacy minimalnej i tym samym kosztów pracy budzi obawy związane z możliwą redukcją zatrudnienia i spadkiem konkurencyjności. Płaca minimalna w Polsce ustalana jest na poziomie krajowym i jest jednolita dla wszystkich regionów, sektorów czy grup zawodowych.

Zmiany płacy minimalnej dotyczą przede wszystkim osób o niskich kwalifikacjach zawodowych i niewielkim doświadczeniu na rynku pracy. Nierównomierne rozłożenie pracowników o tych cechach w przekroju regionów może powodować, że zmiany jednolitej w skali kraju płacy minimalnej będą miały różne skutki dla regionalnych rynków pracy. Ze względu na asymetryczne rozłożenie niskopłatnych pracowników w poszczególnych zawodach, branżach i sektorach, istotne znaczenie dla elastyczności zatrudnienia i płac będzie miała też struktura pracodawców na lokalnych rynkach i wielkość przedsiębiorstw: dla małych i średnich firm koszt dostosowania płac jest wyższy. W literaturze podkreśla się, że ważnym czynnikiem jest również stopień konkurencji pomiędzy pracodawcami na lokalnym rynku.

W projekcie podjęte zostaną próby odpowiedzi na dwa ważne pytania: Jak zmiany płacy minimalnej, jakie miały miejsce w analizowanym okresie wpływały na wielkość i strukturę zatrudnienia i płac oraz na przeciętny poziom cen na poszczególnych, regionalnych rynkach pracy w Polsce? Z czego wynikały różnice w elastyczności zatrudnienia, płac i cen: w jakim stopniu były one wynikiem zróżnicowania cech osób pracujących i cech pracodawców a w jakim wynikały z różnego stopnia konkurencji na lokalnych rynkach pracy? Badania prowadzone będą zarówno na podstawie danych indywidualnych z Badania struktury wynagrodzeń według zawodów przeprowadzanego przez Główny Urząd Statystyczny co dwa lata, jak i na publikowanych przez GUS danych na poziomie regionalnym, przede wszystkim w przekroju województw, a tam, gdzie to będzie możliwe również na poziomie powiatów. Badany okres obejmie lata 2006-2016 w przypadku danych indywidualnych i lata 2002-2016 dla danych na poziomie regionów.

W literaturze światowej liczba badań dotyczących wpływu płacy minimalnej na poziom zatrudnienia / bezrobocia i wynagrodzeń jest ogromna. W ostatnich latach na znaczeniu zyskują również badania heterogeniczności tego wpływu w przekroju regionalnym. Oprócz analiz dla takich krajów jak USA czy Kanada, gdzie płace minimalne są zróżnicowane regionalnie, podejmowane są badania wpływu jednolitej w skali kraju płacy minimalnej na poszczególne regiony np. dla gospodarki niemieckiej. Wyniki tych badań wskazują, że uzyskiwany bardzo często niewielki wpływ płacy minimalnej np. na zatrudnienie na szczeblu krajowym jest wynikiem silnego wewnętrznego zróżnicowania zmiennych ekonomicznych w przekroju regionów.

Polska też jest gospodarką o znaczących różnicach regionalnych, wyniki dotychczasowych badań autorki wskazują, że płaca minimalna w różnym stopniu oddziałuje na wielkość zatrudnienia czy bezrobocia w poszczególnych regionach: negatywny wpływ obserwowany jest w regionach słabo rozwiniętych gospodarczo. W literaturze podkreśla się, że duże różnice regionalne nie są optymalne dla rozwoju gospodarczego: napięcia na pewnych rynkach mogą bowiem przyspieszać procesy inflacyjne i obniżać tempo wzrostu gospodarczego w całym kraju. W projekcie podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie, na ile silne jest zróżnicowanie wewnętrzne Polski w analizowanym obszarze: jak zmiany jednolitej w skali kraju płacy minimalnej wpływały na zatrudnienie, płace i ceny w poszczególnych regionach i jakie może mieć to konsekwencje dla dalszego rozwoju gospodarczego kraju. W badaniach ekonometrycznych uwzględnione zostaną zależności przestrzenne pomiędzy zmiennymi: wyniki badań dla innych krajów potwierdzają ich znaczenie. Według wiedzy autorów projektu, takie analizy dla Polski nie były dotychczas prowadzone.